(א)השפוד [א]והאסכלא מגעילן בחמין: **גמ'** מאי טעמא דר"ט [א] דאמר קרא [1]ופנית בבקר והלכת לאהלך הכתוב עשאו לכולן בקר אחד מתקיף לה רב אחדבוי בר אמי וכי אין פיגול ברגל ואין נותר ברגל וכי תימא ה"נ והתניא ר' נתן אומר לא אמר ר"ט אלא זו בלבד אלא כדר"נ אמר רבה בר אבוה (א)דאמר ר"נ אמר רבה בר אבוה כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו: וחכ"א עד זמן אכילה כו': מאי קאמר אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה [ב] ממתין לה עד [ג] זמן אכילה והדר עביד לה מריקה ושטיפה מנהני מילי א"ר יוחנן משום אבא יוסי בן אבא כתיב [2]ומורק ושוטף וכתיב [3]כל זכר בכהנים יאכל הא כיצד ממתין לה עד זמן אכילה והדר עביד לה מריקה ושטיפה: מריקה כמריקת הכוס שטיפה כשטיפת הכוס: ת"ר מריקה ושטיפה בצונן דברי רבי וחכמים אומרים [ב]מריקה בחמין ושטיפה בצונן מ"ט דרבנן מידי דהוה אגיעולי עובדי כוכבים ורבי אמר לך הגעלה לא קאמינא כי קאמינא למריקה ושטיפה דבתר הגעלה ורבנן א"כ לכתוב קרא או מורק מורק או שוטף שוטף מאי ומורק ושוטף ש"מ [ד] מריקה בחמין ושטיפה בצונן ורבי אי כתיב ומורק מורק [ה] ה"א תרי זימני מורק או תרי זימני שוטף לכך כתיב ומורק ושוטף לומר לך מריקה כמריקת הכוס שטיפה כשטיפת הכוס: **מתני'** (ב)[ג]בישל בו קדשים וחולין או קדשי קדשים וקדשים קלים אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלים נאכלין כחמורין שבהן [ו] ואינן טעונין מריקה ושטיפה [ד]ואינן פוסלים במגע [ה]רקיק שנגע ברקיק וחתיכה בחתיכה לא כל הרקיקין [ז] ולא כל החתיכות אסורין אינו אסור אלא במקום שבלע: **גמ'** מאי קאמר [ח] (א) אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלין נאכלין כחמורין וטעונין מריקה ושטיפה [ו]ופוסלין במגע אין בהן בנותן טעם אין הקלין נאכלין כחמורים ואין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלין במגע נהי דקדשי קדשים לא בעו קדשים קלים [ט] ניבעי אמר אביי [ז]מאי אין טעונין דקאמר קדשי קדשים אבל קדשים קלים טעונין רבא אמר הא מני ר"ש היא (ג)דאמר קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה בשלמא לרבא היינו דקתני [י] או קדשי קדשים וקדשים קלים אלא לאביי תרתי למה לי צריכי דאי תנא קדשים וחולין ה"א חולין הוא [יא] דמבטלי קדשים דלאו מינייהו אבל קדשי קדשים וקדשים קלים [יב] אימא לא ואי תנא קדשי קדשים וקדשים קלים ה"א קדשים הוא דאלימי לבטולי קדשים אבל חולין אימא לא צריכא: רקיק שהגיע [יג] ברקיק כו': ת"ר (ד)[4]כל אשר יגע יכול אפי' שלא בלע ת"ל בבשרה

האסכלא. גרדיל"י ולולין עליו צלי (ה). ובגמ' דמסכת ע"ז [עו.] פריך הא ליבון בעי: **גמ' ופנית בבקר.** על כרחך בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון: **אין פיגול ברגל.** אם שחט ע"מ לאכול למחר אינו פיגול: **ואין נותר ברגל.** אם הותיר בשר חטאת למחר אינו נותר דחד יומא הוא לר"ט: **אלא זו בלבד.** לענין מריקה ושטיפה לחודה ולא לענין פיגול ונותר ואי טעמיה מהאי קרא הוא אפילו לענין פיגול ונותר נמי: **נעשה גיעול לחבירו.** מתוך שהשלמים מצויין ברגל אין בלוע שלה [יד] נעשה נותר שהרי זמן שלמים לב' ימים וכי מבשל ביה שלמים האידנא הדר מבשל ביה שלמים למחר ובולע [טו] משלמים שנשחטו ביום המחרת ופולט מה שבלע אתמול ובולע מן האחרונים נמצא שאינו בא לידי נותר ואם בא לבשל חטאת [טז] זהיר לבשל אחריו שלמים בו ביום ופולט את החטאת ובולע את השלמים: **הא כיצד.** כלומר למה סמכן הכתוב לומר [יז] שממתין [עד] זמן אכילה כו': **מידי דהוה אגיעולי עובדי כוכבים.** דחמין בעינן דכתיב (במדבר לא) כל דבר אשר יבא באש [יח]: **א"כ.** דתרוייהו חדא היא ומריקה נמי היינו הגעלה לכתוב קרא לשון שוה בשניהם: ה"ג **ומאי** [יט] **מורק ושוטף ש"מ מריקה בחמין שטיפה בצונן: ורבי.** אמר לך מריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס לכך שינה בלשון שזה מבחוץ וזה מבפנים: **מתני' הרי הקלים נאכלין כחמורין.** לפנים מן הקלעים ליום [כ] ולילה: **ואין טעונין מריקה ושטיפה.** לסוף זמן אכילת חמורים אלא לסוף זמן אכילת קלים. ובגמ' פריך מאי קאמר הרי יש בהן בנותן טעם ואמר הרי הקלין נאכלין כחמורין (ב): **ואין פוסלין במגע.** אם נפסלו הקלין ונגע בהן בשר [כא] ובלע מהן אין נפסלין [כב]. ובגמ' מפרש לה: **רקיק.** פסול שהגיע [יג] ברקיק כשר ובלע ממנו: **גמ' וטעונים מריקה ושטיפה.** כדין החמורין: **ופוסלין במגע.** אם היו החמורין פסולין והקלים כשרין נעשו הקלים כחמורין לפסול את הנוגעין בהן כדכתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע בבשרה יקדש ואומר [כג] לקמן להיות כמוהו שאם פסולה (ג) תפסל: (ואם לא הקלין כו') **ואין טעונין מריקה.** לקמיה פריך ליטעון מיהא כדין קלין לסוף זמן אכילתן: **ואין פוסלין במגע.** אם היה החמור שנתבשל עם הקלין פסול הואיל ומועט ואין בו בנותן טעם בקלין לא נעשו הקלים כמוהו לפסול את הנוגעין בהן שהרי אף הם לא נפסלו ואיידי דתנא רישא פוסלין נקט סיפא אין פוסלין: **נהי דקדשי קדשים לא בעו.** כלומר נהי דלא בעו מריקה לסוף זמן אכילת חמורין דהא מועטין ובטלי ניבעי מיהא משום קלים לסוף זמן אכילתן: **היינו דתנא או קדשי קדשים וקדשים קלים.** לאשמועינן דסתם לן כרבי שמעון דאמר קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה: **אלא לאביי.** דאמר מאי אין טעונין דקאמר כדין חמורין [כד] תרתי למה לי למיתנייה כיון דתנא קדשים וחולין ואשמועינן דבטל במיעוטו מה לי הני מה לי הני:

עד

השפוד והאסכלא מגעילן בחמין. אית דלא גרסי בחמין משום דבעי רבה למימר בסוף ע"ז (דף עו.) מאי הגעלה דקתני מריקה ושטיפה א"ל אביי מי דמי מריקה ושטיפה בצונן הגעלה בחמין ואי גרסינן במשנה גופה בחמין היכי טעי רבה ונראה דשפיר גרסינן ליה וקסבר רבה מריקה בחמין והא דנקט רבה שטיפה אגב מריקה נקט ושטיפה לאו דוקא והכי קאמר מאי הגעלה בחמין דקאמר היינו מריקה דאיירי בה לעיל דאיכא למ"ד בגמ' דמריקה בחמין:

ופנית בבקר. פי' בקונטרס על כרחין בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון וקשה דלמא בי"ט וכגון שאהלו בתוך התחום ואפי' תימא [כה] לומר דבעי ראיית פנים ביום [כו] ראשון שמביא קרבנו מ"מ י"ל למחרתו שהוא חה"מ כל ז' מנא ליה ונראה לפרש דמשמע ליה כולהו בקר אחד משום דכולהו ז' תשלומין דראשון דחגיגה יש לה תשלומים כל ז' ומכאן קשה ללשון אחר [כז] שפירש בקונטרס בפסחים בפרק מי שהיה טמא (דף צה:) גבי פסח ראשון טעון לינה פסח שני אין טעון לינה דראשון טעון יום אחד והכא מוכח דבעי לינה ז' וכן בסוכה בפרק לולב וערבה (דף מז.) דקתני כשם שבשבעת ימי החג טעונין קרבן שיר וברכה ולינה כך שמיני טעון קרבן שיר וברכה ולינה מאי [כח] לאו זמן לא ברכת המזון ותפלה ה"נ מסתברא דאי ס"ד זמן זמן כל ז' מי איכא משמע דקרבן ולינה ניחא ליה דהוה כל ז' ושמא י"ל דה"ה דהוה מצי למיפרך מלינה וליטעמיך ולשינויא דהתם אתי הכל שפיר דמשני דזמן כל ז' משכחת לה אי לא בריך ביומא קמא בריך באידך יומי וכן נמי מצי למימר מלינה דעולת ראייה יש לה תשלומין כל ז' ויום הבאת קרבנו טעון לינה ולא יותר (הג"ה) והך דשמעתין נמי מעיקרא ס"ד דהוי כל ז' מטעמא דפרישית אבל לא קאי הכי ובספרי (ו) מוכח דלא הוי אלא יום אחד דקתני אין לי אלא אלו מנין לרבות המנחות והעופות כו' ת"ל ופנית בבקר כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא כאלו משמע דלא הויא לינה אלא יום אחד דומיא דשלמים של כל השנה וקשיא לי אי לינה ברגל אינו רק יום א' אמאי פסח שני אין טעון לינה מי גרע ממביא עוף או מנחה בחול דטעון לינה יום אחד אבל אי רגל טעון לינה ז' אתי שפיר דקמ"ל דפסח שני אין טעון לינה רק יום אחד. ברוך:

ממתין להם כל זמן אכילה והדר עביד מריקה ושטיפה. אין לפרש דמריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר כדי שלא יבואו קדשים לבית הפסול דהא משמע הכא דלאחר זמן אכילה עביד מריקה ושטיפה ומיהו יש ספרים דגרסי ממתין להו עד זמן אכילה ועוד יש קצת לדקדק מדקאמר לעיל לרבי טרפון כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ואם קודם שעשה [כט] נותר עביד מריקה ושטיפה ה"נ [ל] ליעביד דכי בשיל ביה שלמים אתמול כשבא היום והוזקק למריקה ושטיפה אי בשיל [לא] ביה שלמים דהאידנא קודם מריקה ושטיפה ליתסרו אלא ודאי לא חייב הכתוב עד אחר שנעשה נותר:

מסורת הש"ס

(א) ע"ז עו., (ב) ערלה פ"ב ת"כ שם ספ"ז עיי"ש, (ג) [לעיל לג. לה: לו:], (ד) פסחים מה. נזיר לז: ת"כ שם פ"ג ה"ו, פ"ד ה"ו, (ה) עיין פסחים עד., (ו) פ' ראה קלד.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמרא מאי קאמר הכי קאמר אם יש בהן: **(ב)** רש"י ד"ה ואין טעונין וכו' נאכלין כחמורין ולמה לא יטענו מריקה כדין חמורין הס"ד: **(ג)** ד"ה ופוסלין וכו' תפסל הס"ד ואח"כ מ"ה ואם אין בהן נותן טעם אין הקלין כו':

◆

שינויי נוסחאות

א] דר"ט אמר ר' יצחק דאמר כו' כצ"ל ועי' תוס' סוכה דף מז [ע"א ד"ה לינה] (ש"מ): ב] בכי"ל נוסף הכי קאמר: ג] נ"א כל. וכן להלן בסמוך (*שמכ"י). ועי' תוס': ד] בד"ו לומר לך ותיבת ש"מ ליתא: ה] בכי"ל נוסף או כתיב שטף שטף: ו] תיבת שבהן נמחק (ש"מ): ז] הרקיק וכו' החתיכה וכו' כצ"ל (כתה"י וש"מ): ח] קאמר חסורי מחסרא והכי קתני אם כו' כצ"ל וכ"ה ברע"ב (גליון). ועי' בליקוטים: ט] מיהא ניבעי (ש"מ): י] דקתני קדשים וחולין או קדשי כו' כצ"ל (ש"מ): **יא]** הוא דאלימא לבטולי קדשים כו' כצ"ל (ש"מ): יב] קלים דחד מינא הוא אימא לא מבטלי (כי"צ): יג] צ"ל שנגע (*ש"מ): יד] שלהן (כי"פ): טו] תיבת ובולע ליתא בכתה"י וד"ו ונכון: טז] חטאת יהא זהיר (ש"מ): יז] לומר לך שממתין זמן (ש"מ): יח] באש וגו' (ש"מ): יט] מאי ומורק (כי"י): כ] וליום (*ש"מ): **כא]** בשמכ"י וב"ש הגיהו כשר. וכ"ה בכי"פ. ובכי"י כלפנינו: כב] נדל"ל נפסל: כג] ואמרי' לקמן יקדש להיות (*ב"ש): כד] כאן הס"ד ומה"ד למה לי כו'. ותיבת תרתי ליתא (כתה"י וד"ו): כה] צ"ל ואפילו אם תמצא לומר (ש"מ): כו] כל יום ראשון כצ"ל (שמכ"י): כז] נר' דלפניהם היה גי' אחרת ברש"י שם מגירסא שלנו (באה"מ): כח] מאי ברכה לאו זמן (צ"ק) [ולפנינו בסוכה הגיר' ככתוב בתוס' כאן]: כט] שנעשה (ד"ו רפ"ט וש"ח): ל] היכי ליעביד כי בשיל כו' כנדל"ל (באה"מ): **לא]** צ"ל דבשיל (ש"מ):

◆

ליקוטים

הא כיצד ממתין לה עד זמן אכילה וכו'. פי' שאם יגעיל אותו בתוך זמן אכילה אין צריך מריקה ושטיפה כמו שפירשתי לר' טרפון הואיל ועדיין לא נאסר הגיעול. וחכמים לא סבירא להו דר' טרפון משום דחיישינן שמא לא יגיע הבישול השני למקום הראשון. אי נמי כדי שלא יקל במריקה ושטיפה. (ראב"ד ת"כ פ' צו) **מאי קאמר.** פי' אחרי שיש בהן בנותן טעם ונאכלין כחמורין לפנים מן הקלעים ולזכרי כהונה וליום ולילה, אמאי אין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלין במגע. הכי קאמר אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלים נאכלין כחמורין וטעונין מריקה ושטיפה ופוסלין במגע ואם אין בהן בנותן טעם אין הקלים נאכלין כחמורין ואין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלין במגע. פירוש וחסורי מיחסרא. (פסקי רי"ד)

עין משפט נר מצוה

נט א ב מיי' פרק ח מהלכות מעה"ק הלכה יב ופ"ה מהל' חמץ ומצה הלכה כג:
ס ג מיי' פ"ח מהל' מעה"ק הלכה יח:
סא ד מיי' שם הלכה טז:
סב ה מיי' שם הלכה יז:
ו מיי' שם הלכה טו טז:
סג ז מיי' שם הלכה יח:

◆

תורה אור השלם

1. וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפָנִיתָ בַבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאֹהָלֶיךָ: דברים טז, ז
2. וּכְלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשָּׁלָה וּמֹרַק וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם: ויקרא ו, כא
3. כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: ויקרא ו, כב
4. כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ: ויקרא ו, כ

◆

מוסף רש"י

השפוד והאסכלא. שצלה בהן בשר קודש, משום דכי אתי למחר הוי נותר וכי הדר מבשל בשר קודש למחר פליט שפוד בגויה טעמא ונותר איסור כרת הוא: **נעשה גיעול לחבירו.** שמבשלין בהן ואינו מספיק להיות נותר עד שתחזור ופולטו בתבשיל אחר (ע"ז עו.) **כל אשר יגע.** כל אשר יגע בבשרה יקדש (ויקרא ו), בשר חולין או שלמים שזמן אכילתן מרובה מחטאת ונגע בחטאת, יקדש, כדמפרש להיות כמוה: **יכול אפילו שלא בלע.** הנוגעת בה ממנה קאמר רחמנא יקדש, ת"ל כו' (פסחים מה.):

◆

לעזי רש"י

גרדיל"י גרדיל"א. אסכלה.

◆

שיטה מקובצת

ממתין לה זמן אכילה והדר עביד לה מריקה ושטיפה. גליון. כלומר דלאחר שעבר זמן אכילה ונעשה נותר עביד לה מריקה ושטיפה. ע"כ מספר ישן (ב"ש): **מאי קאמר.** גליון. פי' דקתני הקלים נאכלים כחמורים והדר תני אין טעונין מריקה ושטיפה ואין פוסלים במגע. ומהדרינן הכי קאמר אם יש בו בנותן טעם הרי הקלים וכו'. ע"כ מספר ישן (ב"ש):